

Beroep: Plafondmonteur /Monteur –afbouw (plafond, wanden)

Omschrijving werkzaamheden:

De plafondmonteur/ monteur - afbouw brengt, afhankelijk van het type bedrijf waar hij werkt, systeemplafonds, demontabele wanden of vaste wanden en plafonds aan. Hij verricht ook afbouw-timmerwerk. Zo nodig demonteert hij bij het aanbrengen van systeemplafonds of demontabele wanden de bestaande systemen. Bij het aanbrengen van vaste wanden en plafonds komt het voor dat hij ook kozijnen stelt, deuren af hangt of dat hij glaselementen plaatst.

Bij het monteren moet de monteur rekening houden met andere installaties die grenzen aan de plafonds en wanden, of die erin moeten worden opgenomen zoals installaties voor elektriciteit, verlichting, geluid, klimaatbeheersing e.d.. Afhankelijk van het systeem en de opdracht brengt hij soms ook voorzieningen aan voor bijvoorbeeld brandwering of plafond- of wandverfraaiingen. Afbouw-timmerwerk is ondermeer het aanbrengen van hang en sluitwerk, plinten, kasten en dergelijke. Werkzaamheden hierbij zijn het op maat maken door zagen, schaven of frezen en vervolgens bevestigen door schroeven, spijkeren of door lijmen en kitten. Na de werkzaamheden ruimt hij de werkplek op, slaat (rest)materiaal op, scheidt afval en voert dit af.

Materieel: Diverse sleutels, tangen, hamer, taakhamer, spijkerpistool, handzaag, ijzerzaag, decoupeerzaag, vijlen, boormachine, slagboormachine, cirkelzaag, stanleymes, boormachine, schroevendraaier op telescopische arm, lasapparatuur, rolsteiger, ladder, trap

Materiaal: Kantlatten, hoeklijsten, plafondlegers, plafondhangers, plafondsystemen, divers plaatmateriaal, glas-, steen- of slakkenwol, keramische vezels, wollastoniet, diverse lamellen

De plafondmonteur/ monteur – afbouw werkt geregeld onder tijdsdruk. Hij wordt blootgesteld aan hoge geluidniveaus. Lawaai wordt door hemzelf gemaakt maar ook door anderen in zijn omgeving. Gehoorbescherming is in die situaties noodzakelijk. Blootstelling aan hand-armtrillingen treedt op bij het werken met een klopboormachine. De duur van de blootstelling is wisselend. Hij werkt voornamelijk binnen, vaak in onverwarmde, koude en tochtige ruimtes. De plafondmonteur/ monteur – afbouw wordt regelmatig blootgesteld aan stof. Veel (kwarts-)stof komt vrij bij het plafondboren. Stoflongen (silicose) en een grotere kans op longkanker kunnen het gevolg zijn van het inademen van kwartsstof. Bij zagen met de cirkelzaag en plaatsen van platen komt ook veel stof vrij; of dit schadelijk is, is afhankelijk van het soort materiaal. Werken met vezelhoudende materialen kan leiden tot huidirritatie. Bij afbouw-timmerwerk is er blootstelling aan houtstof. Houtstof kan effecten hebben op huid, ogen en/of luchtwegen. Langdurige blootstelling aan stof van hardhout kan leiden tot kanker in de neusbijholte. Ademhalingsbescherming, ventilatie en andere maatregelen zijn hierbij noodzakelijk. De bouwplaats of de gebouwen zijn vaak slecht begaanbaar of er is onvoldoende ruimte om met materialen te manoeuvreren. Hij moet rekening houden met het werken op hoogte en valgevaar en verder kan hij struikelen over rommel en materialen. Ongevallen en verwonding zijn mogelijk door werk met (aangedreven) gereedschap.

Risicogebied	Prioriteit (Arbouw)	Risico / Aandachtspunt	(Suggesties voor) maatregelen
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Handmatige aan- en afvoer van materialen en gereedschappen	Verstrek bij voorkeur pakketten materiaal van maximaal 20 tot 25 kg. Verplaats lasten boven 25 kg altijd met een kraan of andere (mechanische) hulpmiddelen. Gebruik de beschikbare transport- en tilhulpmiddelen.
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Opperen / hanteren van zware lasten / Plafond monteurs vinden het transport van materiaal vaak het zwaarste deel van hun werk / Vaker rugklachten	Maak gebruik van één of meer hulpmiddelen (en daardoor minder tillen / verplaatsen van de platen) voor opperen / verplaatsen van gipsplaten: Plaats pakketten platen met een verreiker op de juiste verdiepingsvloer en breng ze met een palletwagen naar de juiste werkplek (op bokjes). Platen verticaal op bokken zetten (verrijdbaar met palletwagen). Zorg voor hulpmiddelen (onder andere een kraan en verreiker) voor het verticaal en horizontaal transport van materialen, apparatuur en gereedschap. Mechanische aanvoer van zware materialen zoals kasten. Materialen zwaarder dan 50 kg machinaal plaatsen en stellen. Materialen op maat aanleveren. Verstrek hulpmiddelen voor het plafond- en wandwerk, zoals een transportwagen, boorstatief (met telescopische arm), platendrager, -wagen of -lift en rolsteiger. Opslag materialen zo dicht mogelijk bij de plaats van verwerken en op een verhoging om onnodig bukken te voorkomen. Verpakkingen machinaal plaatsen in de ruimte waarin ze worden verwerkt. Platenlift voor grote of zware platen. Platen met 2 personen aanbrengen. Zware platen (indien machinaal transport niet mogelijk is) met 2 of meer personen transporteren. Vraag bij het tillen van zware lasten één of meer collega's om hulp. Vraag bij het verwerken van zware materialen of onhandige afmetingen een collega om hulp.
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Transportafstand / Plafond monteurs vinden het transport van materiaal vaak het zwaarste deel van hun werk	Kantelbare platenwagens (geschikt voor in verticale en horizontale stand transporteren; in horizontale stand voor bewerken in juiste positie / werkhooft). Laat de benodigde materialen zo dicht mogelijk bij het werk liggen.
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Reiken of werken boven de macht	Een stabiele verhoging voor het op de juiste hoogte en in de juiste positie meer kunnen leggen van het te bewerken materiaal. Richt de werkplek zorgvuldig in, houd deze vrij van obstakels, zoals afval, snoeren en gereedschap
Fysieke belasting	1	Tillen/ dragen, duwen, trekken van zware lasten Onnodig lopen en op- en afklimmen van de rolsteiger	Zet materiaal en gereedschappen zo dicht mogelijk bij de werkplek.
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Het werk is lichamelijk zwaar inspannend / Boren in plafonds; Vaker nek-, en schouderklachten / Traplopen / op ladders klimmen met materiaal; Vaker rug-, knieën- en enkelklachten	Werk volgens de best practice methode Arbovriendelijk werken met gipsplaten. Zorg voor een tochtvrije werkplek. Zorg voor een goede planning en werkvoorbereiding
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Overige	Bevestigen door lijmen of plakken in plaats van schroeven.
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Ongunstige houdingen	Platensnijder (gemakkelijker en rechter snijden; minder afval). Plintenboorslede gebruiken bij het aanbrengen van plinten.
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Opperen / hanteren van zware lasten / Plafond monteurs vinden het transport van materiaal vaak het zwaarste deel van hun werk / Vaker rugklachten	Pedal-up voor het plaatsen van platen / wanden.
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Onnodig lopen en op- en afklimmen van de rolsteiger	Zelfrijdenden kamersteiger (om onnodig herhaaldelijk op- en afklimmen bij het verplaatsen te voorkomen).
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Boren	Vervang boren regelmatig; met scherpe boren kan sneller worden geboord met een geringere fysieke belasting.
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Handmatige aan- en afvoer van materialen en gereedschappen	Werk volgens de best practice methode Arbovriendelijk werken met gipsplaten Zorg voor hulpmiddelen (onder andere een kraan en verreiker) voor het verticaal en horizontaal transport van materialen, apparatuur en gereedschap
Fysieke belasting	1	Zware lichamelijke inspanning Reiken of werken boven de macht	Verstrek hulpmiddelen voor het plafond- en wandwerk, zoals een transportwagen, boorstatief (met telescopische arm), platendrager, -wagen of -lift en rolsteiger Zet materiaal en gereedschappen zo dicht mogelijk bij de werkplek Zorg voor voldoende afwisseling in het werk om eenzijdige belasting te voorkomen.
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Vaak hinder van werken in ongunstige werkhoudingen en er is vaak sprake van bukken	
Fysieke belasting	1	Ongunstige werkhoudingen Werken op een verhoging	Gebruik een stabiele verhoging met profielen, gereedschap en platen onder handbereik.

Fysieke belasting	1	Ungunstige werkhoudingen Langdurig boven het hoofd werken	Gebruik bij het werken boven ooghoogte een neksteun.
Fysieke belasting	1	Langdurig in dezelfde houding werken Het werk is lichamelijk zwaar inspannend / Boren in plafonds; Vaker nek-, en schouderklachten / Traplopen / op ladders klimmen met materiaal; Vaker rug-, knieën- en enkelklachten	Wissel het werk af, zodat u niet steeds dezelfde spieren en gewrichten gebruikt / belast.
Psychosociale factoren	1	Tijdsdruk / werkstress Werkvoorbereiding en samenwerking	Zorg voor goede werkvoorbereiding, logistiek en een reële planning van de tijdsduur van het werk en inzet personeel. Zorg voor goede, tijdige aan- en afvoer van materiaal, materieel, gereedschappen en hulpmiddelen. Zorg zelf voor voldoende rust en herstel.
Psychosociale factoren	1	Tijdsdruk / werkstress Veel tijdsdruk / Meer vermoeidheidsklachten	Zorg voor goede werkvoorbereiding, goede afspraken met hoofdaannemer, Planning en ploegsamenstelling (Attentie; Werkdruk is nog geen aandachtspunt in de Arbocatalogus Afbouw 2012)
Psychosociale factoren	1	Tijdsdruk / werkstress Veel tijdsdruk Meer vermoeidheidsklachten	Zorg voor goede werkvoorbereiding, goede afspraken met hoofdaannemer, planning en ploegsamenstelling
Psychosociale factoren	1	Samenwerking / werksfeer Werkvoorbereiding en samenwerking	Zorg voor goede communicatie met uitvoerder, uitvoerenden, heldere werkinstructies, werkoverleg. Zorg voor terugkoppeling over het resultaat (laat vertellen wat goed ging of wat beter kan). Overleg met de voorman of uitvoerder; samenwerking of problemen bespreken in werkoverleg.
Psychosociale factoren	1	Samenwerking / werksfeer Werk niet goed georganiseerd	Zorg voor goede werkvoorbereiding, planning en ploegsamenstelling
Psychosociale factoren	1	Samenwerking / werksfeer Geen goede dagelijkse leiding	Maak knelpunten en problemen bespreekbaar en tref maatregelen. Pas zo nodig beleid aan.
Psychosociale factoren	1	Samenwerking / werksfeer Onvoldoende inspraak	Werkoverleg
Psychosociale factoren	1	Samenwerking / werksfeer Leiding ontbreekt werkinzicht	Informeel regelmatig naar werkomstandigheden en/ of eventuele problemen. Tref zonodig maatregelen.
Psychosociale factoren	1	Samenwerking / werksfeer Onvoldoende zekerheid Ongunstige veranderingen Ongunstige vooruitzichten	Bied jobzekerheid. Informeel over en betrek werknemers bij resultaten van het werk. Bedrijfsbeleid.
Psychosociale factoren	1	Geestelijk spannend / interessant werk Werkvoorbereiding en samenwerking	Denk aan taakrotatie, taakverbreding of taakverrijking voor het personeel.
Fysische factoren	1	Geluid Boren, bevestigen (tackens) van kantlatten, hoeklijsten, pluggen en hangers (ca. 93 dB(A) / Boren van kantlatten en tackens (100 – 103 dB(A)	Kies bij de aanschaf van gereedschap voor types voorzien van geluiddemping. Geluidarm / geluiddempend gereedschap. Profielen en platen op maat aanvoeren. Materialen op maat aanleveren. Bevestigen door lijmen in plaats van schroeven. Zorg voor periodiek onderhoud en de keuring van gereedschap en materieel. Scherp gereedschap (sneller werken dus kortere blootstellingsduur). Vervang boren regelmatig; met scherpe boren kan sneller worden geboord met een lagere blootstelling aan geluid. Scheiden van rustige en lawaaiige werkzaamheden. Het dragen van gehoorbescherming is verplicht bij geluinniveaus boven 85 dB(A). Gehoorbescherming (kap of otoplastieken). Gebruik de verstrekte gehoorbeschermingsmiddelen. Dit is verplicht bij geluinniveaus boven 85 dB(A).
Fysische factoren	1	Geluid Veel hinder van lawaai / Gemiddelde lawaaiiblootstelling / werkdag (> 80 dB(A) / Boren, bevestigen (tackens) van kantlatten, hoeklijsten, pluggen en hangers (ca. 93 dB(A) / Boren van kantlatten en tackens (100 – 103 dB(A)	Zorg voor periodiek onderhoud en de keuring van gereedschap en materieel Verstrek gehoorbeschermingsmiddelen: otoplastieken of goed dempende oorkappen (verstrekken is verplicht boven een geluinniveau van 80 dB(A)). Het dragen is verplicht bij een blootstelling boven 85 dB(A). Voorlichting en instructie
Fysische factoren	1	Hand- armtrillingen Werken met een klopboormachine, spijkerapparaat en slijptol	Laat het werk op een andere manier uitvoeren, zodat er geen trillend gereedschap gebruikt wordt. Neem bij de aanschaf en het vervangen van gereedschap ook de productie van trillingen in de afweging mee. Vraag de leverancier om informatie over de hoeveelheid trillingen en de mogelijkheden om deze te beperken. Regel periodiek onderhoud en controle van gereedschap om onnodige trillingen te voorkomen. Gebruik het juiste gereedschap afgestemd op de taak; gebruik goed onderhouden en scherp gereedschap.
Fysische factoren	1	Hand- armtrillingen Gezondheidseffecten zoals gewrichtsschade (-aandoeningen) en schade aan handen /vingers ("dode vingers")	Zorg bij koud weer dat u warm gekleed bent en draag handschoenen. Wissel uw werk af; dit beperkt de tijd dat u met trillingen te maken heeft. Niet langer dan 1 tot 2 uur over de gehele dag met dit soort apparatuur werken Laat werknemers met gewrichtsproblemen deze werkzaamheden niet uitvoeren. Gebruik het juiste gereedschap afgestemd op de taak; gebruik goed onderhouden en scherp gereedschap Bij beginnende klachten door het werk (door hand-armtrillingen) de bedrijfsarts raadplegen Voorlichting en instructie
Fysische factoren	1	Hand- armtrillingen	Trillinggedempte apparatuur aanschaffen

Fysische factoren	1	Werken met boormachine, spijkerapparaat en slijptol Klimaat Hinder van tocht	Zorg ervoor dat de woning tochtvrij wordt gemaakt (rondom afgedicht met glas of ander materiaal) voordat met het vloerenwerk wordt begonnen (periode 1 september tot 1 mei). Maak voordat met het werk wordt begonnen de werkplek zo goed mogelijk tochtvrij, als deze niet rondom met glas of ander materiaal is afgedicht (periode 1 september tot 1 mei). Anders het werk niet aanvangen. Zorg ervoor dat de woning tochtvrij wordt gemaakt (rondom afgedicht met glas of ander materiaal) voordat met het werk wordt begonnen (periode 1 september tot 1 mei)
Fysische factoren	1	Klimaat Hinder van koude, warmte, regen, wind	Zorg ervoor dat de opperman vloerenleggers onder zomerse condities extra pauzes inlassen en extra drinken. Draag goed sluitende overkleding Neem bij warm weer extra pauzes en drink voldoende. Zorg ervoor dat de woning tochtvrij wordt gemaakt (rondom afgedicht met glas of ander materiaal) voordat met het werk wordt begonnen (periode 1 september tot 1 mei) Maak voordat met het werk wordt begonnen de werkplek zo goed mogelijk tochtvrij, als deze niet rondom met glas of ander materiaal is afgedicht (periode 1 september tot 1 mei). Anders het werk niet aanvangen Zorg ervoor dat de plafondmonteurs onder zomerse condities extra pauzes kunnen inlassen en extra kunnen drinken Neem bij warm weer extra pauzes en drink voldoende Las bij koude voldoende lange pauzes in om op te warmen.
Fysische factoren	1	Klimaat Relatief wat meer last van klimatologische factoren	Verstrek/gebruik juiste beschermende werkkleding. Maak afspraken, bepaal wanneer wel of niet wordt gewerkt
Fysische factoren	1	Klimaat Temperatuurswisselingen	Zorg ervoor dat de plafondmonteurs onder zomerse condities extra pauzes kunnen inlassen en extra kunnen drinken Las bij koude voldoende lange pauzes in om op te warmen.
Fysische factoren	2	Verlichting Onveilige en of onvoldoende verlichting	Zorg voor veilige en goede verlichting met een afdoende lichtsterkte (voor kunnen waarnemen van details) en een geringe warmte afgifte; verlichting die gemakkelijk kan worden opgesteld of opgehangen zonder het werk te hinderen. Zorg in de winterperiode op de bouwplaats minimaal voor een verlichtingsniveau van 150 – 200 lux, plaats zonodig bouwlampen bij (NEN 3840). Op werkplekken binnen zorgen voor minimaal verlichtingsniveau van 200-800 lux, zonodig aangevuld met werkpleklampen met goede lichtverdeling.
Fysische factoren	2	Verlichting Onvoldoende en/ of onveilige verlichting op de bouwplaats, schemer in wintertijd / Onvoldoende verlichting in de werkplaats / Onvoldoende binnenverlichting op het project	Zorg voor goede werkvoorbereiding; Pas juiste/ veilige verlichting toe en plaats deze goed. Zorg minimaal voor verlichtingsniveau van 150 – 200 lux, plaats zonodig bouwlampen bij (NEN 3840)
Fysische factoren	2	Verlichting Onvoldoende binnenverlichting op het project	Zorg minimaal voor verlichtingsniveau van 200-800 lux, zonodig aangevuld met werkpleklampen met goede lichtverdeling
Toxische stoffen	1	Stof Vrijkomen van gipsstof bij schroeven of op maat snijden van gipsplaten	Profielen en platen op maat aanvoeren. Bevestigen van profielen door lijmen in plaats van schroeven.
Toxische stoffen	1	Stof Vrijkomen van kwartsstof bij boren of andere bewerking van plafonds, betonelementen en bij schoonvegen/-zuigen	Zaagmachine voorzien van stofafzuiging.
Toxische stoffen	1	Stof Stofbelasting bij slopen en opruimen	Gebruik Product Informatie Systeem Arbow (PISA) Stofvorming en aantal blootgestelde werknemers beperken
Toxische stoffen	1	Stof Hinder van stof bij boren, zagen, andere bewerkingen en bij vege	Stoffige en stofarme werkzaamheden zoveel mogelijk scheiden
Toxische stoffen	1	Stof Opwaaierend bouwstof, cementstof, houtstof	Zorg voor een schone werkomgeving; na stoffige werkzaamheden en aan het eind van de dag stof opruimen Voorlichting en instructie Besteed in werkoverleg aandacht aan risico's van stof en de maatregelen
Toxische stoffen	1	Kankerverwekkende, mutagene en voor de voortplanting giftige stoffen en processen Vrijkomen van kwartsstof bij boren of andere bewerking van plafonds, betonelementen en bij schoonvegen/-zuigen	Zorg voor voldoende ventilatie door openen van ramen of deuren. Voer stoffige werkzaamheden in een andere ruimte uit. Beperk bij het boren de stofvorming door bronafzuiging; verstrek een boormachine met afzuiging (bij voorkeur met een vaste bevestiging op de boormachine). Let erop dat het hulpstuk voor de afzuiging zich goed aan het plafond vastzuigt, zonodig laten vervangen. Boormachine voorzien van stofafzuiging. Afzuiging geïntegreerd in de boormachine of via een slang verbonden aan een afzuigstelsel; bij een geïntegreerde afzuiging is er geen hinder door de afzuigslang, de boormachine kan wel zwaar worden door het verzamelde stof / gruis. Vervang boren regelmatig; met scherpe boren kan sneller worden geboord met een lagere blootstelling aan stof. Ruim stof/gruis niet op door vege maar met een stofzuiger. Zorg ervoor dat de monteurs gebruik kunnen maken van een goede industriestofzuiger voorzien van fijnstof filter (HEPA) . Goed onderhoud van de stofafzuiging. Stof regelmatig opruimen, tenminste aan het eind van de werkdag.

			<p>Goede ventilatie. Regel dat ademhalingsbescherming aanwezig is en ook wordt gebruikt, meestal is een halfgelaatsmasker met filter type P2 voorzien van uitademventiel afdoende. Gebruik bij erg stoffig en/of langdurend werk ademhalingsbescherming (kap, helm of masker) voorzien van een aanblaasfilter (type 2 of 3). Ademhalingsbescherming (tenminste P2-filter in combinatie met afzuiging). Gebruik de door de werkgever beschikbaar gestelde ademhalingsbescherming. Gebruik Product Informatie Systeem Arbow (PISA) Gebruik Productgroep Informatie Systeem Arbow (zie PISA-kaart "Cellenbeton", "Cementbeton", "Gebakken steen" en "Kalkzandsteen")</p>
Toxische stoffen	1	Kankerverwekkende, mutagene en voor de voortplanting giftige stoffen en processen Blootstelling aan houtstof	<p>Materialen die weinig of geen houtstof veroorzaken: materiaal van massief hout veroorzaakt bij bewerking veel minder stof dan MDF; zachthout heeft als voordeel (ten opzichte van hardhout) dat het bij bewerking minder fijn stof veroorzaakt en dat naar verwachting ook minder schadelijk is. Materialen op maat aanleveren. Schone (stofvrije) materialen. Houtstof veroorzakende werkzaamheden bijvoorbeeld uitvoeren in een speciale ruimte voorzien van afzuiging, gescheiden van andere werknemers zodat die niet aan het stof worden blootgesteld. De hoeveelheid houtstof kan worden beperkt door gebruik van een handzaag of een decoupeerzaag in plaats van een handcirkelzaag. Speciale zaagbladen (dun blad met veel tanden en afgeronde tanden) om de stofvorming zoveel mogelijk te beperken. Scherp gereedschap (bewerkingsduur korter en minder stofproductie). Apparatuur voorzien van lokale stofafzuiging. Industriestofzuiger (explosieveilig) voorzien van fijnstoffilter (HEPA) voor opruimen van stof. Veel stof veroorzakende werkzaamheden uitvoeren op een moment dat zo weinig mogelijk personen er aan worden blootgesteld. Een zo laag mogelijk toerental. Stof en zaagsel regelmatig opruimen (tenminste aan het eind van de werkdag) bijvoorbeeld door zuigen. Stof van het werkstuk verwijderen met een (kleef-) doek. Goede ventilatie. Bij binnenwerk ademhalingsbescherming in verband met houtstof en kwartsstof (tenminste P2 in combinatie met afzuiging).</p>
Toxische stoffen	1	Kankerverwekkende, mutagene en voor de voortplanting giftige stoffen en processen Asbest in plafonds, ventilatie- en ontluuchtingskappen, doorvoeringen van verwarming, asbestresten van platen of rookkanalen	<p>Stel vooraf vast of er asbestresten of asbesthoudende materialen aanwezig zijn Asbest laten merken met signaalkleur, daar geen bewerkingen in/aan uitvoeren Eventueel asbest laten verwijderen door een gespecialiseerd bedrijf, (zie ook PISA-kaart "Asbestplaat") Voer geen bewerkingen uit aan materialen van asbestcement Voorlichting en instructie</p>
Toxische stoffen	1	Kankerverwekkende, mutagene en voor de voortplanting giftige stoffen en processen Kans op kortademigheid, benauwdheid, longaandoeningen (silicose, longkanker)	<p>Beperk bij het boren de stofvorming door bronafzuiging; verstrek een boormachine met afzuiging (bij voorkeur met een vaste bevestiging op de boormachine). Let erop dat het hulpstuk voor de afzuiging zich goed aan het plafond vastzuigt, zondig laten vervangen. Zorg voor voldoende ventilatie door openen van ramen of deuren Voer stoffige werkzaamheden in een andere ruimte uit Ruim stof/gruis niet op door vegen maar met een stofzuiger. Zorg ervoor dat de monteurs gebruik kunnen maken van een goede industriestofzuiger Regel dat ademhalingsbescherming aanwezig is en ook wordt gebruikt, meestal is een halfgelaatsmasker met filter type P2 voorzien van uitademventiel afdoende Gebruik bij erg stoffig en/of langdurend werk ademhalingsbescherming (kap, helm of masker) voorzien van een aanblaasfilter (type 2 of 3) Gebruik de door de werkgever beschikbaar gestelde ademhalingsbescherming Raadpleeg de bedrijfsarts bij klachten door het werk. Gebruik apparatuur met watertoevoer en/of met hulpstuk voor stofafzuiging. Zorg voor een goede ventilatie. Voorkom dat anderen onnodig aan stof worden blootgesteld. Bevochtig / werk nat, zuig stof op, beperk stofvorming. Ruim kwartsbevattend gruis.</p>
Toxische stoffen	1	Kankerverwekkende, mutagene en voor de voortplanting giftige stoffen en processen Verplichte registraties	<p>Houd toxische stoffenregister bij. Voor kankerverwekkende stoffen gelden extra registratieverplichtingen. Voor kankerverwekkende stoffen gelden extra registratie verplichtingen Voorlichting en instructie</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Blootstelling aan houtstof	<p>Afwerkmaterialen bevestigen door kitten in plaats van door boren en schroeven (minder blootstelling aan kwartsstof). Keuze van een kittype dat weinig schadelijke stoffen bevat, zie het Productgroep Informatie Systeem Arbow (PISA). Bij verwerking van kit de daarbij voorgeschreven beschermingsmiddelen (onder andere handschoenen).</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Algemeen	<p>Verstrek/volg voorlichting/instructie over het werken met gevaarlijke stoffen Gebruik Productgroep Informatie Systeem Arbow (PISA) . Zorg voor een goede was-, schaft- en kledgelegenheid</p>

Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Glas- en steenwol, en vezelhoudende platen (wollastoniet) en ander plaatmateriaal bewerken/aanbrengen	<p>Verstrek de noodzakelijke beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project</p> <p>Gebruik de door de werkgever voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen</p> <p>Zorg voor voldoende ventilatie door openen van ramen of deuren</p> <p>Voer stoffige werkzaamheden in een andere ruimte uit</p> <p>Gebruik hechtgebonden plaatmateriaal van minerale wol of materiaal voorzien van folie</p> <p>Draag bij het verwerken van isolatiemateriaal, glas- of steenwol werkhandschoenen (Amerikaantjes) en werkkleding met lange mouwen</p> <p>Spoel vezels van isolatiematerialen van de huid/ogen. Ga niet wrijven</p> <p>Zorg voor een goede persoonlijke hygiëne en huidverzorging</p> <p>Regel dat ademhalingsbescherming aanwezig is en ook wordt gebruikt, meestal is een halfgelaatsmasker met filter type P2 voorzien van uitademventiel afdoende</p> <p>Gebruik bij erg stoffig en/of langdurend werk ademhalingsbescherming (kap, helm of masker) voorzien van een aanblaasfilter (type 2 of 3)</p> <p>Gebruik de door de werkgever beschikbaar gestelde ademhalingsbescherming</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Huidklachten / -irritaties / -ontstekingen/ overgevoeligheid / eczeem, etc	<p>Draag bij het verwerken van glas- of steenwol werkhandschoenen (Amerikaantjes) en werkkleding met lange mouwen</p> <p>Voorkom huidklachten door voorkómen van het huidcontact en door een goede verzorging van de huid</p> <p>Werk netjes, goede persoonlijke hygiëne, handen en huid reinigen met water en zeep voor pauzes en na afloop van het werk</p> <p>Spoel vezels van isolatiematerialen van de huid/ogen. Ga niet wrijven</p> <p>Laat medewerkers bij beginnende huidklachten door het werk de bedrijfsarts raadplegen.</p> <p>Afspraak maken met bedrijfsarts, arbeidshygiënist</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Verplichte registraties	<p>Houd een toxische stoffenregister bij.</p> <p>Voorlichting en instructie</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Vezels veroorzaken irritatie van huid, ogen en luchtwegen	<p>Zorg voor voldoende ventilatie door openen van ramen of deuren</p> <p>Voer stoffige werkzaamheden in een andere ruimte uit</p> <p>Draag goed sluitende werkkleding en handschoenen</p> <p>Draag bij het verwerken van isolatiemateriaal, glas- of steenwol werkhandschoenen (Amerikaantjes) en werkkleding met lange mouwen</p> <p>Spoel vezels van isolatiematerialen van de huid/ogen. Ga niet wrijven</p> <p>Zorg voor een goede persoonlijke hygiëne en huidverzorging</p> <p>Bij werk op ooghoogte of boven het hoofd een pet en gelaatsscherp dragen</p> <p>Regel dat ademhalingsbescherming aanwezig is en ook wordt gebruikt, meestal is een halfgelaatsmasker met filter type P2 voorzien van uitademventiel afdoende (zie PISA-kaart "Glaswol & Steenwol")</p> <p>Gebruik bij erg stoffig en/of langdurend werk ademhalingsbescherming (kap, helm of masker) voorzien van een aanblaasfilter (type 2 of 3)</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Vrijkomen van glas- en steenwolvezels bij bewerking van plaatmateriaal	<p>Zorg voor voldoende ventilatie door openen van ramen of deuren</p> <p>Voer stoffige werkzaamheden in een andere ruimte uit</p> <p>Snijden en knippen van materiaal zoveel mogelijk vermijden</p> <p>Snij platen op maat (met scherp mes), geen elektrische handcirkelzaag gebruiken</p> <p>Ruim stof/gruis niet op door vegen maar met een stofzuiger. Zorg ervoor dat de monteurs gebruik kunnen maken van een goede industriestofzuiger</p> <p>Draag bij het verwerken van isolatiemateriaal, glas- of steenwol werkhandschoenen (Amerikaantjes) en werkkleding met lange mouwen</p> <p>Spoel vezels van isolatiematerialen van de huid/ogen. Ga niet wrijven</p> <p>Zorg voor een goede persoonlijke hygiëne en huidverzorging</p> <p>Regel dat ademhalingsbescherming aanwezig is en ook wordt gebruikt, meestal is een halfgelaatsmasker met filter type P2 voorzien van uitademventiel afdoende</p> <p>Gebruik bij erg stoffig en/of langdurend werk ademhalingsbescherming (kap, helm of masker) voorzien van een aanblaasfilter (type 2 of 3)</p> <p>Snijden en knippen van materiaal zoveel mogelijk vermijden Snij platen op maat (met scherp mes), geen elektrische handcirkelzaag gebruiken</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen Werken met materialen/ gevaarlijke stoffen / Informatie	<p>Kies producten met een zo laag mogelijk gehalte aan gevaarlijke bestanddelen. Zie Productgroep Informatie Systeem Arbow (PISA) en overleg met de leveranciers</p> <p>Zorg voor voldoende ventilatie door openen van ramen of deuren</p> <p>Voer stoffige werkzaamheden in een andere ruimte uit</p> <p>Voer stoffige bewerkingen waar mogelijk uit met watertoevoer of afzuiging</p> <p>Zorg voor een goede was-, schaft- en kleedgelegenheid</p> <p>Zorg voor een goede industriestofzuiger voor het opruimen van stof en gruis</p> <p>Geef voorlichting en instructie over het werken met gevaarlijke stoffen</p> <p>Verwerk gevaarlijke stoffen volgens de instructies</p> <p>Zorg dat de in het veiligheidsinformatieblad aangegeven beschermingsmiddelen aanwezig zijn</p>
Toxische stoffen	1	Overige toxische stoffen	<p>Neem veiligheidsvoorschriften en bedrijfsinstructies in acht Gebruik Productgroep Informatie Systeem Arbow</p>

Algemene voorzieningen	3	Werken met materialen/ gevaarlijke stoffen Informatie Hygiëne Overige	(PISA) en/of vraag veiligheidsinformatiebladen op bij leverancier van materialen/ producten Voor hygiënische voorzieningen zullen de monteurs zijn aangewezen op de door de hoofdaannemer beschikbaar gestelde faciliteiten. Over het ontbreken van goede was- en kleedruimten hebben de plafondbouwers/ monteurs - afbouw relatief minder klachten (29%) dan het overige bouwplaatspersoneel totaal (37%). Goede schaft- en toiletruimtes zijn in de afbouwfase van bouwprojecten meestal wel aanwezig. In hoeverre daarvan ook gebruik wordt gemaakt, is mede afhankelijk van de afstand tot de werkplek. Alleen goed geïnstrueerde werknemers met de machines en gereedschap laten werken
Algemene voorzieningen	3	Arbeidsmiddelen Gebruik van de arbeidsmiddelen	Zorg dat alle veiligheidsvoorzieningen in acht worden genomen. Maak uitschakeling veiligheidsvoorzieningen onmogelijk.
Algemene voorzieningen	3	Arbeidsmiddelen Uitschakelen veiligheidsvoorzieningen	Gebruik ergonomisch ontworpen machines en gereedschappen. Alle gereedschappen en machines moeten voorzien zijn van een CE-markering en voldoen aan alle normen. Aandacht voor slijtage. Zorg voor regelmatig onderhoud, dagcontrole door werknemers, keuring volgens voorschrift. Gebruik Handboek Arbeidsmiddelen Arbouw.
Algemene voorzieningen	3	Arbeidsmiddelen Inspectie / controle bij gebruik machines en gereedschappen	Schaf nieuw gereedschap of materieel aan. Gebruik Handboek Arbeidsmiddelen (Arbouw). Voer regelmatig controle en keuring uit, tref zondig maatregelen.
Algemene voorzieningen	3	Arbeidsmiddelen Slecht gereedschap of materieel	Controleer stickers, maak ze zo nodig schoon of vervang ze. Geef voorlichting en instructie, houd hierbij rekening met anderstaligen.
Algemene voorzieningen	3	Arbeidsmiddelen Pictogrammen op materieel, machines en apparaten ont-breken of zijn slecht leesbaar	Zorg voor een goede toegang tot de werkplekken en een veilige werkplekinrichting. Goede werkvoorbereiding, ga na welke voorzieningen nodig zijn, gebruik interne checklist werkvoorbereiding. Maak afspraken met hoofdaannemer over afstemming van activiteiten en veiligheidsmaatregelen. Lever aanvulling op V&G-Plan, leg afspraken vast
Veiligheid	1	Valgevaar Werkvoorbereiding	Het hanteren op een ladder of trap van gereedschap of materialen van meer dan 10 kg is niet toegestaan, evenmin als gereedschap waarmee op de gebruiker een momentkracht kan worden uitgeoefend van meer dan 100N (10 kgf) . Is een trap niet voorzien van een vergroot stavlak, dan mag deze niet hoger beklommen worden dan de derde trede van boven.
Veiligheid	1	Valgevaar Werken op een trap of ladder	Een trap die is voorzien van een vergoot stavlak (platform) moet 60 cm boven de hoogste staplaats voorzien zijn van een steunpunt. Dit kan een stijl zijn, of, als deze niet doorsteken boven het hoogste platform, een steunbeugel. De toegestane opgetelde effectieve statijd op een trap bij een stahoogte > 1 m is per project maximaal 6 uur. De toegestane individuele opgetelde statijd op een trap is maximaal 2 uur per persoon per dag.
Veiligheid	1	Valgevaar Werken op een trap	Bij gebruik van een rolsteiger moeten alle wielen van de steiger geremd staan en zijn beveiligd tegen wegdraaien. De werkvloer van een rolsteiger moet rondom voorzien zijn van een heup- en knieleuning en een kantplank. Stabiele verhoging voor veilig uit kunnen voeren van machinale houtbewerking inclusief zo nodig vast kunnen zetten van materialen. Gebruik www.werkveiligophoogte.nl voor de selectie van een veilige werkplek Regel dat rolsteigers volgens de voorschriften zijn beveiligd Beveilig de rolsteiger. Werk volgens de werkinstructies Leg vloeropeningen en sparingen dicht. Beveilig randen van vloeren en trappgaten.
Veiligheid	1	Valgevaar Vallen van rolsteiger, trapjes	Regel dat sparingen, randen en (rol)steigers volgens de voorschriften zijn beveiligd. Goede werkvoorbereiding, ga na welke voorzieningen nodig zijn
Veiligheid	1	Valgevaar Vallen door niet afgedekte openingen in vloeren en trappgaten	Houd de werkplek vrij van obstakels. Laat geen afval, snoeren of gereedschap rondslingeren. Zorg voor een goede toegang tot de werkplekken en een veilige werkplekinrichting Verstrek/gebruik juiste veiligheidsschoenen (NEN-EN-ISO 20345 met S3-codering), of -laarzen Houd looppaden / werkvloer / werkplek opgeruimd en vrij van obstakels. Verwijder afval direct, laat niet slingeren. Gebruik juiste veiligheidsschoenen of -laarzen.
Veiligheid	1	Valgevaar Werken op een verhoging	Leg vloeropeningen dicht en beveilig de rolsteiger, de randen en de sparingen. Gebruik een stabiele verhoging (rolsteiger) met materialen en gereedschap onder handbereik.
Veiligheid	1	Valgevaar Vallen van (bouw)ladder of steiger	Gebruik alleen goedgekeurd steiger- en klimmaterieel volgens voorschrift. Gebruik deugdelijke (bouw)ladders van voldoende lengte. Gebruik alleen ladders die voldoen aan NEN-2484. Inspecteer klimmaterieel periodiek. Zorg voor juiste, stabiele opstelling.
Veiligheid	1	Valgevaar Zelf opbouwen / gebruik (rol)steiger	Zorg voor juiste, stabiele opstelling en maak (rol)steiger aan gevel vast Steigerplanken en kantplanken goed vastzetten, zondig bij opbouwen/ afbreken steiger valbeveiliging gebruiken
Veiligheid	1	Contact met arbeidsmiddel Werkvoorbereiding	Materialen op maat aanleveren. Leg afgemeten hoeveelheden materiaal bij/op de werkplek
Veiligheid	1	Contact met arbeidsmiddel Ondeugdelijk materieel	Zorg voor scherp gereedschap.
Veiligheid	1	Contact met arbeidsmiddel Werken met zaagmachine of schiethamer	Alleen werknemers die de vereiste instructie hebben gehad mogen met aangedreven zaagmachines of schiethamers werken.
Veiligheid	1	Contact met elektriciteit Gereedschap met lage voltages	Zorg voor accu gereedschap of elektrisch geïsoleerd handgereedschap

Veiligheid	1	Contact met elektriciteit Ondeugdelijk materieel	Zorg dat het gereedschap ten minste één maal per jaar wordt gekeurd.
Veiligheid	1	Contact met elektriciteit Verlichting	Zorg voor veilige en goede verlichting met een afdoende lichtsterkte (voor kunnen waarnemen van details) en een geringe warmte afgifte; verlichting die gemakkelijk kan worden opgesteld of opgehangen zonder het werk te hinderen.
Veiligheid	1	Contact met elektriciteit Defect, in slechte staat, of niet goed beveiligd handgereedschap, apparatuur of installaties	Controleer regelmatig de veiligheid van het gereedschap. Vraag om vervanging als bijvoorbeeld de beveiligingen niet goed functioneren of kabels of leidingen beschadigd zijn.
Veiligheid	1	Contact met elektriciteit Storingen door geen of onvoldoende (kracht-) stroom	Goede afspraken met opdrachtgever/ aannemer
Veiligheid	1	Contact met elektriciteit Ondeskundig gebruik elektrisch gereedschap, apparatuur of installaties in vochtige omgeving	Gebruik CE-gemarkeerd elektrisch gereedschap op de juiste wijze.
Veiligheid	1	Contact met elektriciteit Slepen met kabels en snoeren door waterplassen	Gebruik leidingen/kabels voorzien van stevige rubber mantel en voorkom beschadiging. Maak tijdens pauzes en na afloop van het werk de installatie spanningloos. Zorg dat stekkers en contactdozen niet in het water komen te liggen.
Veiligheid	1	Algemeen Werkvoorbereiding	Zorg voor een veiligheidsinstructie; zie toe op het naleven van de voorschriften Verstrek beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project
Veiligheid	1	Algemeen Boren, slijpen boven het hoofd	Veiligheidsbril of gelaatsscherm (bij werk boven het hoofd, machinale houtbewerking), werken.
Veiligheid	1	Algemeen Onbekendheid/ keuze juiste PBM	Verstrek beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project; Werkkleding; Een veiligheidshelm (NEN-EN 397); Ademhalingsbescherming, meestal is een halfgelaatmasker met filter type P2 voorzien van uitademventiel afdoende. Gebruik bij erg stoffig en/of langdurend werk ademhalingsbescherming (kap, helm of masker) voorzien van een aanblaasfilter (type 2 of 3); Verstrek/gebruik veiligheidsschoenen (NEN-EN-ISO 20345 met S3-codering); Een gelaatsscherm, veiligheidsbril of stofbril; Werkhandschoenen (NEN-EN 388) Gebruik de voorgeschreven beschermingsmiddelen Gebruik Productgroep Informatie Systeem Arbow (PISA) . Zorg voor veiligheidsinstructie; zie toe op het naleven van de voorschriften
Veiligheid	1	Algemeen Onvoldoende werkvoorbereiding	
Veiligheid	1	Algemeen Gebruik van PBM	PBM zijn afgestemd op de vastgestelde risico's. Werknemers zijn verplicht de verstrekte PBM en werkkleding te gebruiken.
Veiligheid	1	Overige gevaren Werkvoorbereiding	Zorg voor goede werkvoorbereiding. Ga na welke voorzieningen nodig zijn. Maak zonodig afspraken met de aannemer. Maak zonodig afspraken met hoofdaannemer over afstemming van activiteiten. Lever aanvulling op het V&G-Plan, leg afspraken vast.
Veiligheid	1	Geraakt worden door voorwerp Onvoldoende werkvoorbereiding	Werk volgens de best practice methode Arbovriendelijk werken met gipsplaten Verstrek hulpmiddelen voor het plafond- en wandwerk, zoals een transportwagen, platendrager, -wagen of -lift en rolsteiger Zorg voor hulpmiddelen (onder andere een kraan en verreiker) voor het verticaal en horizontaal transport van materialen, apparatuur en gereedschap
Veiligheid	1	Geraakt worden door voorwerp Opperen, tillen en sjouwen van materialen	Werk volgens de best practice methode Arbovriendelijk werken met gipsplaten Verstrek bij voorkeur pakketten materiaal van maximaal 20 tot 25 kg. Verplaats lasten boven 25 kg altijd met een kraan of andere (mechanische) hulpmiddelen Verstrek hulpmiddelen voor het plafond- en wandwerk, zoals een transportwagen, platendrager, -wagen of -lift en rolsteiger Zorg voor hulpmiddelen (onder andere een kraan en verreiker) voor het verticaal en horizontaal transport van materialen, apparatuur en gereedschap
Veiligheid	1	Geraakt worden door voorwerp Transportafstand	Zet materiaal en gereedschappen zo dicht mogelijk bij de werkplek Gebruik de beschikbare transport- en tilhulpmiddelen
Veiligheid	1	Geraakt worden door voorwerp Werkvoorbereiding	Verstrek hulpmiddelen voor het plafond- en wandwerk, zoals een transportwagen, platendrager, -wagen of -lift en rolsteiger
Veiligheid	1	Geraakt worden door voorwerp Ondeugdelijke hijsmiddelen	Zorg dat het gereedschap en hijsmiddelen is voorzien van de vereiste beveiligingen en dat deze ook worden gebruikt Gebruik/controleer gecertificeerde middelen. Zorg voor voorlichting en instructie. Houd hierbij rekening met anderstaligen.
Veiligheid	1	Geraakt worden door voorwerp Vallende lasten uit kranen en van steigers etc.	Geen losse onderdelen op steiger, werkzaamheden afstemmen met anderen op de bouwplaats
Veiligheid	1	Geraakt worden door voorwerp Vallend materiaal, gereedschappen, voorwerpen uit hijsgereedschap	Bij verticaal transport de voorgeschreven hijsignalen gebruiken Gekeurd en goed onderhouden hijsgereedschap gebruiken / controleren
Veiligheid	1	Geraakt worden door voorwerp	Verstrek/gebruik veiligheidshelm (NEN-EN 397).

Veiligheid	1	Werken binnen draaicirkel kraan Geraakt worden door voorwerp Laden en lossen	Zorg dat verkeersregels rond laad- / losplaats duidelijk zijn
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Gehoorbescherming Overige	Gehoorbescherming (otoplastieken of goed dempende oorkappen) dragen tijdens het boren, het zagen met de cirkelzaag, en tijdens het tackeren. Bij boren boven het hoofd een veiligheidsbril of gelaatsscherm dragen.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Gehoorbescherming Hoge geluidsniveaus van gereedschappen en materieel bij diverse werkzaamheden	Verstrek gehoorbeschermingsmiddelen: otoplastieken of goed dempende oorkappen (verstrekken is verplicht boven een geluidniveau van 80 dB(A)). Het dragen is verplicht bij een blootstelling boven 85 dB(A).
Persoonlijke beschermingsmiddelen	1	Ademhalingsbescherming Overige	Regel dat ademhalingsbescherming aanwezig is en ook wordt gebruikt, meestal is een halfgelaatmasker met filter type P2 voorzien van uitademventiel afdoende. Gebruik bij erg stoffig en/of langdurend werk ademhalingsbescherming (kap, helm of masker) voorzien van een aanblaasfilter (type 2 of 3).
Persoonlijke beschermingsmiddelen	1	Ademhalingsbescherming Bouwstof, houtstof, stoffige werkzaamheden	Regel dat ademhalingsbescherming aanwezig is en ook wordt gebruikt, meestal is een halfgelaatmasker met filter type P2 voorzien van uitademventiel afdoende Bij stoffige werkzaamheden en opruim- of schoonmaakwerk Gebruik bij erg stoffig en/of langdurend werk ademhalingsbescherming (kap, helm of masker) voorzien van een aanblaasfilter (type 2 of 3) Gebruik ademhalingsbescherming met P2-filter bij stoffige werkzaamheden en opruim- of schoonmaakwerk. Bij zeer hoge stofconcentraties en/of langdurige werkzaamheden halfgelaatmasker met P2-filter of aangeblazen helm (NEN-EN 397)
Persoonlijke beschermingsmiddelen	1	Ademhalingsbescherming Vrijkomen van kwartshoudend stof	Gebruik ademhalingsbescherming (kap, helm of masker) voorzien van een aanblaasfilter (type 3) (zie PISA-kaart "Leislag") Draag met ademhalingsbescherming / masker van P3-kwaliteit (zie PISA-kaart "Leislag")
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Lichaamsbescherming Weersinvloeden	Verstrek/gebruik werkkleding aangepast aan het seizoen, zoals katoenen werkkleding, bodywarmer, thermische onderkleding.
Persoonlijke beschermingsmiddelen	1	Oogbescherming Boren, slijpen	Ruimzichtbril, veiligheidsbril Gebruik de voorgeschreven beschermingsmiddelen
Persoonlijke beschermingsmiddelen	1	Oogbescherming Werken met slijptol	Dragen veiligheidsbril verplicht
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Gelaatsbescherming Vallend gruis, mortel, minerale wol	Goed sluitende veiligheidsbril of gelaatsscherm
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Handbescherming Verwonding Slijtvast, goede grip, ademende rug	Werkhandschoenen (NEN-EN 388)
Persoonlijke beschermingsmiddelen	2	Voetbescherming Onvoldoende grip, uitglijden, scherpe voorwerpen, vallende voorwerpen	Halfhoge of hoge veiligheidsschoenen, voldoende steun en duurzaam (NEN-EN-ISO 20345) voorzien van S3-codering
Persoonlijke beschermingsmiddelen	3	Valbeveiliging Werken op hoogte	Gebruik valbeveiliging in de vorm van harnasgordel als collectieve beveiliging niet mogelijk is
Werkplekinrichting	2	Werkhoogte Algemeen	Leg werkvoorraad en producten op juiste werkhoogte (circa 75 cm)
Werkplekinrichting	2	Bewegingsruimte / reikafstanden Werken in kleine ruimten, op moeilijk bereikbare plaatsen en op rolsteigers	Juiste werkhouding, ongunstige werkhouding vermijden, afwisseling van werkhouding Maak gebruik van hulpmiddelen